საქართველოს სოციალისტ-ფედერალისტთა სარევოლიუციო პარტია № 301 1918 წ. პარასკევი, აგვისტოს 9. № 301

სახალხო საქმე

ფასი 50 კაპ.

ქუთაისის კომიტეტის ორგანო

ოსეთის ერისკაცობას გადაუწყვეტია. საქართველოს რესპუბლიკის ფარგლებში დარჩეს. ხოლო მოითხოვს თვითმმართველობას. გერმანელები პარიზს ზარბაზნებს უშენენ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

„სახალხო საქმე“

ღირს: თვით 10 მან., ნომერი ღირს პროვინციასა და ტფილისში 50 კაპ., რკინის გზის სადგურებზე 60 კ., განცხადება: ხვეულებრივი სტრიქონი პეტიტით პირველ გვ. 60 კაპ., უკანასკნელ გვ. 40 კაპ. სამგლოვიარო განცხადება 15 მან. ხელის მოწერა და განცხადება მიიღება რედაქციის კანტორაში ყოველ დღე დილის 9—3 საათამდე, სასახლის ქუჩა, № 6, ფოსტის ყუთი 190, ტელეფონი 12—29.

ბულდათუთქული მეუღლე სოფიო დიმიტრის ასული, ძმები მიხეილ და ვლადიმერი, რძლები: ნინო და სიდედრი და სიმამრი ელენე და დიმიტრი ბარკალაიები აუწყებენ ნათესავთ, მეგობართ და ნაცნობთ, რომ გარდაიცვალა პროვიზორი

დავით ვასილის ძე გლუშაკოვი

რომლის დაკრძალვა მოხდება ქალაქ ხონში, შაბათს, აგვისტოს 10-ს.

საგუნჯალტრო **კურსებს ქართულ ენაზე** კურსების გამგე ნ. ვ. აბრამიანი თავის კურსებთან სექტემბრის 1-დან ჰხსნის ორთავე სქესისათვის, ასწავლიან ყველა საკომერციო საგნებს და დავთრების წარმოებას სხვა და სხვა სამრეწველო დარგებში **ქართულ ენაზე.** მეცადინეობა ყოველ დღე ორ-ორი საათი. კურსი 3 თვისაა. მიღება ყოველ დღე დილის 9—10 ს. და საღამოს 5—7-მდე. ნიკოლოზის ქ. № 22. 1971

კვირას, აგვისტოს 11-ს, დილის 11 საათზე **ქართულ კლუბის** **შენობაში** **დანიშნულია**

არაჩვეულებრივი **საზოგადო კრება** ქართულ სამუსიკო საზოგადოების წევრებისა (ყოფილი ტფილისის საფილარმონიო საზოგადოება).

გამგეობის წევრების ასარჩევად. წესდების 21 მუხლის ძალით უკეთუ დანიშნულ დროისთვის კანონიერი რიცხვი წევრთა არ გამოცხადდება საზოგადო კრებაზე, კრება დაინიშნება მეორედ იმავე დღეს ერთ საათის შემდეგ და კანონიერად ჩაითვლება რამდენი წევრიც უნდა დაესწროს. 1260

დიდი ცირკი

ძმ. ეფიმოვეგისა

მიხეილის პრ., მუშტ., ახლო, საკუთ., ახლად შეკეთ. კაპიტალური სახამთრო შენობა, ტელეფ. 18—60.

1918 წ. დღეს, 9 აგვისტოს გაიმართება

გალა-საგასტროლო

წარმოდგენა 25 საუკეთესო მსოფლიო მსახიობისა უკანასკნელი გასტროლი ცნობილ ეგვიპტელის ალისა. მოქალაქენო ესწრაფეთ ამ ბუნების საოცრების ნახვას! გასტროლი ველიკოროსის კაპელანი დღეს გამოვა ცნობილი სლასტუშინსკი თავის საოცარ ბურთით. **ანონსი;** შაბათს აგვისტოს გაიმართება კაპელას გრანდიოზული ბენეფისი **მზადდება** ჯერ უნახავი პროგრამა.

ჯ35 მთავარი ადმინისტრატორი პ. **ელიზაროვი.**

ტფილისი, აგვისტოს 9.

ტფილისი და მილიცია

საქართველოს რესპუბლიკის სატახტო ქალაქი ტფილისია. დღეს ტფილისში იჭედება საქართველოს ახალ უყობილების შემქნელი კანონები, აქვე მუშავდება სისტემა სახელმწიფოს ადმინისტრატიულ აპარატისა და შეიძლება თამამად ითქვას — ტფილისივე ბჟდე იმ ანარქიისა, საიდანაც შავი ძალები გადიან საქართველოს პერიფერიებში და ცდილობენ ლაზვარი ჩასცენ ნორჩ რესპუბლიკას.

ყოველივე ეს იმიტომ ხდება, რომ ტფილისი როგორც კულტურულ-ეკონომიური, ადმინისტრატიული, ისე ერების ცენტრიც არის. აქ იხლართება გზები სომხეთიდან, ადერბეიჯანიდან, აქ არის მრავალი უცხო ელემენტი რუსეთის, ევროპის, ოსმალეთის, რომელთაც ყვალას საკუთარი ინტერესი, მიზანი და პოლიტიკა აქვსთ დასახული. აი ეს რთული მდგომარეობა ფრიად მძიმე პირობებში აყენებს მართველობას და ძნელი ხდება ყოველივე იმის გაკეთება, რაც ასე ადვილად შეიძლება შესრულდეს მაგალ. იმერეთის რომელსამე ქალაქში.

მაგრამ რამდენადაც ტფილისის მდგომარეობა რთულია, იმდენადვე მეტი სისასტიკე, სიმკაცრე და გარკვეული უნდა იყოს პოლიტიკა ტფილისის მილიციისა. ტფილისი ჯერაც არ არის დაწყნარებული და მკვლელობას, ქურდ-ბაცაცობას, თავდასხმას, თოფის სროლას სისტემატიური ხასიათი აქვს. ჩვენი პირველი მოთხოვნილება საქართველოს სატახტო ქალაქის სრული დაწყნარებაა, საჭიროა პირველად აქ, სათავეში აილაგმოს ანარქია.

რამდენადმე ამ მხრივ ნაბიჯი უკვეა გადადგმული. ჯარის ეროვნულ ტერიტორიალურ პრინციპის მახედვით მოწყობამ ტფილისი გაანთავისუფლა სხვა და სხვა ჯურის ჯარიდან, მაგრამ თვით ხალხის დემობილიზაცია, ხაზინის საწყობის სასარგებლოდ იარაღის მობილიზაცია კი დღემდინაც არ არის სავსებით გატარებული. ჩვენში დაიწყეს იარაღის ჩამოართმევა სოფლებიდან, მაგრამ ვინ არ იცის, რომ სოფლები იარაღს ღებულობენ ქალაქებიდან. აშკარაა იარაღი უნდა ჩამოერთვას ხალხს პირველყოვლისა ქალაქში, სადაც ყველამ იცის, რომ ეხლაც დიდძალი იარაღის საწყობი აქვთ სხვა და სხვა ჯგუფებს, რომელნიც სულ ახალ-ახალ ყენებით გვიმასპინძლდებიან სხვა და სხვა ალაგას.

ამ საქმეს უნდა მიექცეს განსაკუთრებული ყურადღება. თუ იარაღი არ ჩამოერთვა ტფილისის ხალხს ვერ მოვსპობთ უთავ-ბოლო-თოფის სროლას, ვერ ავლაგმავთ შავ ძალებს, რომლებმაც ერთ მშვენიერ დღეს შეიძლება ეროვნული სისხლის ღვრა დაგვანახოს.

არის ერთი გარემოება, რომელიც სრულიად ყრუდ დარჩა მიტოვებული ამ ბოლო დროს. ეს არის რეგისტრაცია მცხოვრებთა. ეხლა აღარავინ იცის ვინ სად ცხოვრობს და რამდენია ქალაქის მცხოვრები. სახლის პატრონების თავ აშვებულობას ამ მხრივ საზღვარი არ უჩანს, კარის კაცებს მოვალეობა არ ესმით და ამიტომ არის, რომ გოლოვინის პროსპექტზე ცხოვრობენ ნაძირალები, რომელთა ბუდე ყველასათვის მოუწდომელია. მილიციას უტყუარი და სრული ცნობა უნდა ჰქონდეს ქალაქში ვინ სად ცხოვრობს. დღეს არაჩვეულებრივ მძიმე პირობებში ვიმყოფებით და მოქალაქეთა-თვის თუ არ შეიქმნა წესიერების რკინის კანონები თვით მცხოვრებთ დავაზარალებთ.

შეუძლებელია არ აღვნიშნოთ ხოლერის დროს სანიტარული მდგომარეობა. პირველ მოთხოვნილების საგნები ტფილისში ქუჩებში ეყარა, მტვერი, უსუფთაო წყალი, ტალახი, დამპალი სანოვაგე შხამავს ყველაფერს და უმთავრესად ადამიანს. ორი აზრი არ შეიძლება იყოს ამ საგანზე: უნდა ავლაგმოთ ქუჩის ვაჭრობა და სისუფთავისათვის დრაკონის პოლიტიკას მივმირთოთ. ქუჩების დაწმენდა, სისუფთავე ბინების, მათხოვრობის ალაგმვა, მაწანწალა პირუტყვების მოსპობა... მილიციის საზრუნავი საგანი უნდა იყოს რაშიაც დიდი დახმარება უნდა აღმოუჩინოს ხალხმა. დღეს ისე არეულია ყველაფერი, იმდენად დიდი სამუშაოა, რომ თუ თვით მცხოვრებლებიც არ დაეხმარნენ მილიციას, ეს უკანასკნელი ვერ მოახერხებს სახალხო საქმის სინდისიერად შესრულებას.

მთავრობაში

შინაგან საქმეთა სამინისტრო მთავრობის წინაშე შუამდგომლობს: მიეცეს 200 ათასი მანეთი, სასანიტარო-სამედიკო განყოფილებას ეპიდემიასთან საბრძოლველად.

—

განათლების მინისტრის მოხსენებით საშუალო სკოლის შესახებ არა ქართველთათვის დადგენილ იქმნა: დაევალოს განათლების სამინისტროს, შეიმუშავოს სქემა ქართულ გიმნაზიების შესახებ. ამასთანავე მასვე დაევალოს შეიმუშავოს გეგმა ცალკე გიმნაზიის დაარსების შესახებ რუსთა და სომეხთათვის, იმ პირობით, რომ უპირატესობა უკანასკნელ გიმნაზიაში მიეცეს ახალ მოწაფეების მიღების დროს საქართ ქვეშევრდომთა შვილებს.

—

სამხედრო მინისტრის მოხსენებით მთავრობამ დაადგინა: გაუხსნას 50 ათასის სესხი სამხედრო მინისტრს გერმანიიდან და ოსმალეთიდან ჩამოსულ სამხედრო ტყვეების საჭიროებისათვის 10 მილიონის ფონდიდან.

—

მიწათ მოქმედების მინისტრს მიეცა დაპრილთა კომიტეტის მოსამსახურეების დასაკმაყოფილებლად 36,145 მან. 43 კაპ. 10 მილიონის ფონდიდან. ამასთანავე წინადადება მიეცა ყველა დაწესებულებას, ფულის გაცემა აწარმოონ განსაკუთრებულ წესით. გადაწყვეტილია დაინიშნოს გამოძიება დაპრილთა კომიტეტის კასიდან 36,145 მან. 45 კ. გატაცების შესახებ. მოეთხოვოს პასუხი კომიტეტს.

—

მთავრობამ დაადგინა მიეცეს ბოკუჩავას 9,807 მან 73 კაპ. 10 მილიონის თანხიდან. ეს ფული ბოკუჩავამ დახარჯა უკრაინიდან ქართველების გადმოყვანაში.

—

შაბათს, აგვისტოს 10, დანიშნულია განათლების სამინისტროს საბჭოს სხდომა ტფილისის პოლიტეხნიკუმის საკითხისა და აგრეთვე საშუალო სასწავლებელთა ნაციონალიზაციის საკითხის განსახილველად.

უკანასკნელი ცნობები

ოსეთის გადაწყვეტილება.

ჯავიდან გაზ. „ტრუდოვოე ზნამიას“ ატყობინებს საკუთარი კორესპოდენტი, რომ ოსეთის მეხუთე ეროვნულ ყრილობას გადაუწყვეტნია: ოსეთი შედის საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის ფარგლებში. მხოლოდ უნდა მიენიჭოს ეროვნულ ტერიტორიალური თვითმართველობაო.

ეროვნული საბჭო

აგვისტოს 6-ს სხდომა.

ა. **ასათიანი** (ნაც. დემ.) ბატონებო! ეროვნულ-დემოკრატიულ ფრაქციის საკანონმდებლო წინადადება ეხება ჩვენი სახელმწიფოებრივი ცხოვრების მეტად მნიშვნელოვან საკითხს და მოითხოვს ყველასგან დიდ ყურადღებას. მართველობის და თვითმართველობის კომისიის წარმომადგენელმა დაასაბუთა, თუ რატომ უნდა იყოს ჩვენი წინადადება უარყოფილი. მთავარი საბუთი უარყოფისათვის კომისიისა ის იყო, რომ დღეს არის უაღრესი საჭიროება საერობო თვითმართველობის შესაქმნელად, რომ ამ ჟამად არა გვაქვს არც რიგი და არც წესი, და რომ ეს ანარქია და უწესრიგობა აიხსნება საერობო დაწესებულებათა უქონლობითო. ეს იყო კომისიის ერთი საბუთი; მეორე საბუთი კი არის ფინანსიური. ხელახალი არჩევნები ახალ ხარჯებს გამოიწვევესო. ეს ორი საბუთი არსებითად არ შეეხება ჩვენი ფრაქციის საკანონმდებლო წინადადებას ჩვენი ფრაქციაც ეთანხმება, რომ სოფელი დღეს უპატრონოა და ერობის შემოღება ამ უპატრონო სოფლისთვის დიდი ბედნიერებაა. მიუხედავად ამისა ჩვენ ვამბობთ, რომ ერობა მაინც საჭიროა არის იმ წესით შემოვიღოთ, როგორც ეს საერთოდ არის მიღებული. თუ შევხედეთ, რომ მუშაობა დაწყებულია შეცდარი გზით, მაშინ ასეთ არჩევნებზე ხელი უნდა ავიღოთ და თუ არ შეგვწევს ძალა რიგიანად გაუძღვეთ ამ მნიშვნელოვან საქმეს, მაშინ ახალი გზა უნდა ავირჩიოთ.

ჩვენ ვამბობთ, რომ ერობისთანა რთულ და დიდ რეფორმების შემოსაღებად ბევრი რამ არის საჭირო. ამისთვის პირველ ყოვლისა საჭიროა ერთგვარი სახელმწიფოებრივი ორგანიზაცია, ერთგვარი სახელმწიფოებრივი ჩონჩხი, რომელიც ასეთ დაწესებულებებს შეჰქმნის. დღეს კი რომ არავითარი ადმინისტრაცია არ მოგვეპოება, რომ სოფლად არ არის მთავრობის წარმომადგენელი, რომელიც აღასრულებს მთავრობის ნებას და განკარგულებას და ამავე დროს სხვასაც დაანახვებს მთავრობას, ერთგვარ მაიძულებელ აპარატის არსებობას, ეს ყველასთვის უკილოა და ამაზე ლაპარაკი ზედმეტია და თუ არა გვყავს ადმინისტრაცია, არა გვაქვს ადსინისტრატიული აპარატი, მაშინ ვის უნდა ჰქონდეს დაკისრებული ერობის შემოღება.

ერობის შემოღება ამიერკავკასიის კომისარიატმა დაავალა აღმასრულებელ კომიტეტებს. ეს კომიტეტები უთუოდ ვერ შეძლებენ ამ სახელმწიფოებრივ საქმის პირნათლად შესრულებას.

ასეთი სამაზრო საერობო აღმასრულებელი კომიტეტები, მგონი, ყველა მაზრაში უკვე დაარსებულია. მთავრობას აქვს ცხობა, თუ რამდენად ნაყოფიერია მათი მუშაობა. მიზეზად ანარქიას ასახელებენ, რამაც დიდი ენერგია შეიწირა. საერთოდ უნდა მივიღოთ, რომ ეს საერობო კომიტეტები სათანადოდ ვერ არიან მოწყობილნი. მაგალითად ქუთაისის კომიტეტი სამჯერ იქმნა შექმნილი, მერე დაშლილი უმაღლესი ორგანიზაციის მხრივ. გორის კომიტეტიც ოთხჯერ იყო ხელახლა არჩეულ-გადარჩეული.

არსებული კანონიც ადგილობრივ არა სრულდება, როგორც საჭიროება და სამართლიანობა მოითხოვს. მაგალითად, ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის გორის სამაზრო კომიტეტს საერობო აღმასრულებელმა კომიტეტმა წარადგინა აცნობა, რომ მუშაობა აღმასრულებელ კომიტეტში გაგრძელდება ძველი წესით და ძველი შემადგენლობით, მხოლოდ არა სოციალისტურ ელემენტის გამორიცხვით. გორის კომიტეტს შესაძლოდ მიაჩნია დაარღვიოს ერთ-ერთი მუხლი კანონისა. აგრეედვე მას შესაძლებლად მიაჩნია ერობის შემოღების დროს, არჩევნების წინასწარ სწარმოებდეს ერთგვარი ტერორი, დაშინება. მაგ., სვირში მოიწადინეს დაპატიმრება იმ პირისა, რომელსაც მინდობილი ჰქონდა მუშაობა არჩევნებისთვის სვირის რაიონში. ეს პირი, რომელსაც დაპატიმრებას უპირებდნენ, იყო პორუჩიკი კეკნაძე. ამით დაინახავთ, თუ როგორ მიმდინარეობს სახელმწიფოებრივი აღმშენებლობა და როგორ სუსტია სახელმწიფოებრივი აპარატი. ხოლო ეს აპარატი რომ არსებობდეს, საჭიროა ერთგვარი შეგნება, სულიერი განწყობილება. არის მინიმუმი სულიერი სიწყნარისა, რომელიც საჭიროა ასეთ მოთხოვნილებისათვის, როცა ხდება ერთგვარი გადადენა ხალხის სულისა. აი თქვენ იცით, რომ არჩევნები მრავალ ადგილებში იყო დანიშნული და რომ ეს არჩევნები მრავალ ტეხნიკურ მიზეზების გამო გადაიდო, ნამდვილად კი ალსენტეიზმი არის უაღრესი. როცა არჩევნებში მოხაწილეობას იღებს 7—8 პროცენტი ამომრჩევლებისა, უნდა დამეთანხმოთ, რომ ასეთი ხალხი არ იქნება ხალხის ნამდვილი რჩეულნი. დღეს შეუძლებელია ერობის შემოღება იმისთვის, რომ საამისოდ არ არის ობიექტიური და სუბიექტიური პირობები.

შეუძლებელია საერობო დაწესებულებანი შემოღებული იყოს ამ წესით და იმ კანონებით, რომელნიც ამიერკავკასიის კომისარიატს აქვს გამოცემული და ეს დებულება-განმარტებანი უეჭველად არის შესაცვლელი. ბევრი—რამ არის აქ მისაღები, მაგრამ, არა ნაკლებია ისეთიც, რაც შეცვლას მოითხოვს. ამას იქნებ თვით კანონის ავტორებიც დაეთანხმნენ. მას მერე, რაც ეს კანონი გამოქვეყნდა, პოლიტიკური სიტუაცია გამოიცვალა და ცვლილებათა შეტანა კანონში საჭიროა, თითქმის აუცილებელია.

მაგ., პარტიულ-ჯგუფობრივი სიებით არჩევნების მოხდენა არ არის სასარგებლო. უნდა იყოს ისეთი წესი არჩევნებისა, როცა ერთი პარტიის თანამგრძნობებს საშუალება ექნება მისცეს ხმა ერობისთვის სასარგებლო პირს. კენჭის ყრა უნდა იყოს არა პარტიულად, არამედ პერსონალურად მაშინ მიზანი დაცული იქნება. ამ გზით და ამ წესით არჩეული ერობა იქნება ისეთი ორგანო, რომელიც ღირსეულად და სინდისიერად უხელმძღვანელებს ჩვენი სოფლის საქმეს.

დღეს არსებული პირობები, ვიმეორებ, შეუძლებლად ხდიან სახელმწიფოებრივ ორგანიზაციის შექმნას. ამისთვის საჭიროა ეროვნულმა საბჭომ უხელმძღვანელოს ობიექტიურ და სუბიექტიურ პირობებით დამიღოს ჩვენი ფრაქციის საკანონმდებლო წინადადება.

ივ. **გობეჩია** (სოც.-რევ.) სოც.-რევოლიუციონერთა ფრაქციის აზრით საერობო არჩევნები უნდა გაგრძელდეს. მართალია, ამ ერთ წელიწად ნახევარში ბევრი—რამის გაკეთება შეიძლებოდა, მაგრამ გარეშე პირობები ხელს არ უწყობდნენ ასეთ რეფორმების ცხოვრებაში მალე და დროიანად გატარებას. აი ის ანარქიაც, რომელიც დღეს ჩვენი რესპუბლიკის არა ერთ კუთხეში მძვინვარებს, საგრძნობლად ხელს უშლის ამ რეფორმის განხორციელებას.

რა თქმა უნდა, ყოვლად შეუძლებელია—და ამის საწინააღმდეგოდ არავის არა აქვს სახელმწიფოებრივ ცენტრში მოგვარდეს და გადასწყდეს ადგილობრივ გასარჩევი საქმეები და საჭიროებანი.

აქ აღმასრულებელ კომიტეტების წინააღმდეგ ილაპარაკეს. მაგრამ უნდა ითქვას, რომ მათ პირნათლად და სინდისიერად შეასრულეს თავიანთი როლი და დანიშნულება. წინაშე ხალხისა და

ის საქმეში. ეხლა, დღეს თუ ამ ...ტეტებმა თავიანთი როლი დაჰკარ... ეს იმიტომ, რომ რევოლიუციის ...ოვარნი განმტკიცდა და ეხლა სო... ი უკვე სხვა ახალ ორგანოებს საქ...ოებს, მას უნდა სამაზრო საერობო ...ესებულებანი სიჩუმე-სიწყნარის ჩვენ ...ამოვარდნისთვის სწორედ ერობაა ...ირო.

...ვენ დღეს გვეუბნებიან, რომ საერო... დებულებაში ბევრია ნაჩქარევი და ...ტომ შესაცვლელ-შესასწორებელი. ...რამ მე ვიტყვი, რომ ეროვნულ-დე...კრატიული პარტია ასეთ აზრისა არ ... ამ საგანზე რამდენიმე ხნის წინად, ...დგან ეროვნულ-დემოკრატიული პარ...ის ერთი თვალსაჩინო წევრი ამ ერ... თვის წინად ბრძანებას ჰგზავნიდა ...ოვინციაში—მხურვალე მონაწილეობა ...ღეთ, ერობაში და ფიცხელად იბუ...ეთო. სჩანს, მაშინ საჭიროდ და სა...გებლოდ მიაჩნდათ ერობის შემოღე... ეხლა კი წინააღმდეგნი არიან მისი ...ოღებისა.

...ისინი აგრედვე ამბობენ, რომ ეხლან...ლი საარჩევნო სისტემა არ იძლევაო ...ანტიას იმისას, რომ საერობო და ...ებულებებში მოხვდებიან სოფლის...ის სასაოგებლო პიროვნ მე მიკვირს, ...დ სწუხობს ეხლანდელს საარჩევნო ...ტემას, ოომელიც ყველა სისტემაზე ...ოგოესიული და დემოკრატიულია, ...ორედ ის ჯგუფი, 1916 წელს საერო... თათბირზე ოომ დახავსებულ 1890 ...ის საერობო დებულებას, ეძხრობო...? ალბად ეს ჯგუფი დარწმუნებული ..., ოომ სწორედ ეს გააკეთებდა და ...უძჯობესებდა ჩვენი ჩაძოორჩეხილი ...ფლის საქმეებს, მაზოას, ჩვენი აზრით, ...თავებში უხდა ის ხალხი ჩაუდგეს, ოო... ლიც შესილებს საერობო საქმის ხელ...ეკეელობას. რაც შეეხება ეერსოხა...ეო ბოხაწილეობას აორჩევხებში, ესეც ...ოუხვეელყოფილია აისეული დებუ...ებით და თუ ეს აოსად აო ყოფილა, ... დებულების ბოალი აო აოის

...ი. **ოოსენხიძე.** ხახდახახ, ბატონებო, ...ინაცვხელო ფაქტის აღხიშვნაც აოის ...ეიოო. ეროვნულ-დემოკოატებს თა...ახთ წიხადადებისთვის დაურქმევიათ ...ეკახოხძდებელო წიხადადება. ეს ბაო...ალი აო აოის საკახოხძდებელო ეს წი...ადადება ძაშიხ იქხებოდა, ოოცა ბო...ახოვდხეხ სახელ დობრ ესა დ ეს ბუხ...ი გახვიხილოთო და ოაა ხოგადად ...ტყოდხეხ კახოხი უვარგისია და გა...ასიხჯ-ბეასყოოეთო. კომისია სწოოედ ...ბაოთლიახად მოქცეულა, ოოცა ამის...ახა ოაა სახელმწიფოებოივი ყიხადადე... უაოუყვია. აქ ი-ხეა ასათიახბა ბა...ეიახ დიდი ლექცია ყაიკითხა და ისეთ ...ბაძეზე ილააოაოაკა, ოაზედაც კაბათი ...ეიძლება ოაც დასოულდეს, ... თავის ...ეტყვაში ბევეი ისეთი კითხვა აღბოა, ...ოომელიც საბოლოოდ აო აოის გადა...ეილი, ბაგალითად, იბას საკაბათოდ ...ამოაქვს, ოოგორი სისტემა უხდა იყოს ...ოჩევხეისა—ბოოპოოციით თუ პერსო...ალური, საჭიროა ცეხში თუ ოაა და ...ხ. შეუძლებელია, ბატონებო, საეოობო ...ოჩევხები გადაიდოს, ოოცა ამას მოი...ურვეეს ან მთავოობა ან ოომელიმე ...ოატია. ამიტომაც ვფიქოობთ, ოომ ...ეროვნულ-დემოკოატიულ ფოაქციის წი...ადადება პოეზიდიუმბა ღიოსეულად ...ააფასა და თვითმართველობის კომი...სიას გადასცა, ოოგორც მასალა და აოა ...ოგორც საკანონმდებლო წინადადება

დავ. ჩიქოვანი (ოად. დემ.) საეო...ბო ოჩევნების გადადება სხვა პიოობებ...ში და სხვა დოოს ბოოოტმოქმედება ...ქნებოდა დღეს კი მისი გადადება აუ...ილებელია. ჩემ წინ ბოლაპაოაკე ასა...ოიანმა საამისოდ ბევი მასალა მოიყვანა ...ნაოქაა მძვინვაოებს და ამიტომ უნდა ...ემოვიღოთ ეოობაო. ...მბობდა კომი...სიის წაომომადგენელი. ეოობის შემო...ება საჭიროა, მაგოამ თუ ეოობა ანაო...ეიას ბოსპობს, ამაში ნება მიბოძეთ ეჭ...ი შემოვიტანო. თუ მაოთალი გნებავთ, ...ეტყვით ოომ სოფლად ანაოქეიას მოს...ბობს ბხოლოდ მიწის საკითხის საბო...ლოოდ გადაწყვეტა. აქ ისე ლაპაოაკო...ენ, თითქოს ეოობა იყოს საბაბი ანაო...ეიისა. აოა, გლეხობა აოც ბოითხოვს ...ეობას და აოც იცის მისი აოსებობა ...ს ჩვენ ვიცით

ძველი წესწყობილებისაგან, აი თუნ...დაც ამიეოკავკასიის კომისაოიატისგან ...ვენ დაგვოჩა ცუდი მემკვიდოეობა—სი...ტემა, წესი აოჩევნებისა, ოომელიც ოუ...ეთშია მიღებული და დაკანონებული. ...ვენ კი მოვითხოვთ ისეთი სისტემა ...ყოს, ოომ ამომოჩეველს საშუალება ...ონდეს ყველა სიები განიხილოს აოჩევ...ების წინ და ხმა მისცეს იმას, ოომე...ლიც მასთვის სასუოველია.

საბჭო საკითხს გამოოკვეულად სცნობს ...

დემოკრატიულ ფრაქციის წინადადების გამო. შემდეგ საკითხის გამო მომხსენებელია **კ. ნინიძე** (სოც. დემ.) მიწათ მოქმედების სამინისტრო კანონ-პროექტით შუამდგომლობს ნება დართოს ყიდვა-გაყიდვის და მამულის დაგირავების ნება-უფლება იყოს აღდგენილი იმ მამულებზე, რომელნიც ქალაქში ან ქალაქს ახლო მიდამოებში მდებარეობს. აგრარულმა კომისიამ განიხილა ეს კანონ-პროექტი სამინისტროსი და მიზან შეწონილად დაინახა წინადადება უარ ჰყოს, რადგან კანონ-პროექტი მიწის შესახებ ამ ახლო მომავალში იქნება განხილული და წარდგენილი.

პ. გელეიშვილი მინისტრის ამხანაგი ვეთანხმები და უკან მიმაქვს კანონ-პროექტი.

შემდეგ საკითხსაც მუშათა დახლვევის შესახებ კანონში ცვ მუხლის შესწორების თაობაზე ეროვნული საბჭო უკამათოდ იღებს თანახმად ბადრიძის მოხსენებისა.

შემდეგი საკითხი დღიურ წესრიგის მიხედვით, აოის გრ. ვეშაპიძის შეკითგვის გამო კამათის გაგრძელება. თავმჯდომარე აცხობებს საბჭოს, ოომ სამი ოოატორია ჩაწერილ: ფაჩუაშვილი, ფაოხიევი და იო. ოერეთელი.

ფაჩუაშვილი (სოც ოევ.) დიდხანს ეკამათება ვეშაპიძეს და ამტკიცებს, ოომ მათი შეკითხვა არსებითად არ აოის სახელმწიფოებოივი შეგნებით ნაკარნახევი და ოომ ნამდვილი მიზანი მეკითხვისა აოის გაღვიეება ეროვნული ბოძოლისა, თანაც დასძეხს, ოომ ქართველ ხალხს აოა სჩევეია ეროვნული ძულლი და ეროვხულ-დემოკოატიული ...ოატია ისევე გახძაოტოებული დაოჩება, ოოგოოც დღეს აოისო.

ფაოხიევი. (სოც. დემ. აო ვიცი, ოა უწოდო ...ას, ვიხც აო ხედავს ...ას, ოომ ჩვენი ...ოაყოობა უცხადებს ...ოოოლას ყველას, ...ეიხ კი საქაოთველოს სახელ...ოწიფოს ...ოლალატედ და ...ტოად გაბოდის. აქ ხაციოხალ დემოკოატებია ...თავოობას ...ოალად ისიც დასდეს, ოსთა ეროვხულ საბჭოს წევოს ოოგოო ...ია ...ებიხეთ საჩხეოეში საბავო ...ოლალაპაოაკებაში ...ოხაწილეობაოა; ასეთი ...ონაწილეობის ...ეღება აოც ...თავოობის უყუ...ოადღებობის ...ოალია და აოც ოსების ...ოლალატეობის საბუთი აოის. მაგოამ აქ თუ ილაშქოებენ ოსთა ეროვხულ საბჭოს ...ეიბააღდეგ, მხოლოდ ...ეისთვის, ოომ იგი ოევოლიუციოხური ოოგანიზა...ციაა და ხოომ ყველა ოევოლიუციოხ...ი ოოგანიზაცია ...ა პაოტიას ...ოსვეხებას ...ა ...ეძლევს ...ა, ...ატიხებო, ...ენი ეროვ...ული საიჭო ...ლიეოია ჯაოით და სა...ხელმწიფოებოივი ...ალატით. ...აგოამ ...ამასაც ...ეხელდება ...ოლალატეების ...ალაგმვა, ოოგოო ...ინდათ, ოომ ...ასტმა ...ეროვნულმა საბჭომ ...ოსებისამ ...ოახეოხოს ...ყველა ...ტოის ...ალაგძვა.

აქ ...ლაპაოაკობდნეხ ...ეაზედაც ოომ ...ოსები ...ისტოოიულად ...საქაოთველოს ...ტოები ...ყვენენო და ...ქაოუმეიეც ...ოითხოვდა, ...საქაოთველო ...ეაოტო ...ეაშინ ...ეწყნაოდება, ...ოოცა ...ოსობას ...კავკასიონის ...ქედის ...ქით ...გადავოეკავთო. ...ეაგოამ ...ეიმავე „ქაოთლის ...ცხოვოების“ ...ოოწმობით ...ისიც ...ენდა ...ითქვას, ...ოომ ...ოსობა ...ოაავალ ...საუკუნის ...განმავლობაში ...ოსახლეობს ...საქაოთველოს ...ეიწა ...წყალზე. ...აქ ...საამისოდ ...ია ...ეკალაძე ...დაიმოწმეს, ...მაგოამ ...იგივე ...ეკალაძე ...ამ ...ახლო ...წაოსულში ...დიდი ...ეგოპაოი ...ყო ...ეიმავე ...ჯიოევისა, ...ოომელიც ...თავის ...ეიმეხოეებით ...დღეს ...ეიოს ...უთხოის ...საქაოთველოს.

ოსები აოც ეოთ პაოტიას აო ...ისდეევენ, ...ისინი ...ეაოტო ...სოციალ-...ემოკოატებს ...ისდეევენ, ...ასე ...ეასინჯეთ ...სოციალისტ-...ოევოლიუციოხეოებსაც ...ეათში ...ეასავალი ...აოა ...ქვთ, ...თუმცა ...ეათ ...ოოოშაზე ...ავტოხომია ...ა ...ფედეოაცია ...აწეოიათ ...აო ...ისდეევენ ...ეიმიტომ, ...ოომ ...იციან, ...ოომ ...ეს ...ეაპაოა ...ეოებისთვის ...ეახაობიელო ...აო ...იქნებაო.

ნაციონალ ...ემოკოატები ...ცდილობენ ...ამ ...ეოძოაობას ...ეროვნული ...ელფეოი ...ეისცენ. ...ეაგოამ ...ყველასთვის ...ცხადია ...ამ ...ეოძოაობის ...ნამდვილი ...ხასიათი ...ა ...ინაოსი. ...ა ...ამიტომ ...აო ...ვიცი ...ეთავოობას ...ოაში ...უნდა ...ეავემდუოოთ? ...იქნებ ...ეაგალითად ...ეიმაში, ...ოომ ...ეე ...ოსი ...ვაო ...ა ...ოოი ...ათასი ...ოსი, ...ვსთქვათ, ...საჩხეოეში ...შეიაოაღებული ...ეივიდა ...ა ...ეე ...აქ ...ეთავ...ოობამ ...აო ...ა...ეეაოა? ...აო, ...ბატონებო, ...ოსები ...ეხაოს ...აძლევენ ...საქაოთველოს ...ეთავოობას ...ა ...აო ...იქნებიან ...საქაოთველოს ...ეოლალატეები ...ა ...ეტოები, ...ვიდოე ...ეთავოობაში ...აოიან ...სოციალდემოკოატები ...ა ...აოა ...ექვენ, ...ნაციონალ-...ემოკოატები. ...შვეიცაოიაში ...იტალიელები, ...გეოოანელები, ...ფოანგები—ყველა ...ანასწოოოაოდ ...ეაოის ...ეაოის ...ეისპუბლიკას (ხმები: ...ეადით ...შვეიცაოიაში!) ...ეიაბ, ...ჩვენ ...ეაათ, ...ეაგოამ ...ექვენ ...ოომ ...ეეკ ...ყვენთ, ...ეოთ ...ეუთსაც ...აო ...ეგაბოოეეენ.

ირ. ოერეთელი (სოც.-დემ.) საკითხი გამორკვეულია, მაგრამ მე მინდა კამათის არსებით მხარეს შევეხო. ხშირად გვეკითხებიან, რა არის რომ ეროვნულ-დემოკრატებს ასეთ მნიშვნელობას აძლევთ? რა არის, რომ იმათ ასე გამწარებით ებრძვით ამით ხომ უქმნით რეკლამას, ხალხში ჰქმნით ჭარბ წარმოდგენას მათ ძალა-ძლიერებაზეო დიახ, დღეს აქ საჭიროა ითქვას, რომ ჩვენი ოპოზიცია მეტად სუსტია და თუ პარლამენტარული ცხოვრება ჩვენში მოდუნებულია, ეს მხოლოდ ოპოზიციის ნაკლებ ხარისხოვნებით აიხსნება.

რა ოპოზიცია ის ოპოზიცია, რომელიც საჩხერის მოძრაობაში ბოლშევიზმს ვერ ხედავს. სახელმწიფო პარტია გამოდის აქ და ილაშქრებს ერთი ერის წინააღმდეგ, აშკარა ბოლშევიკურ მოძრაობას ეროვნულ ელფერს აძლევენ, სად თქმულა ეს, სად გაგონილა? ნამდვილადაც ხიმ იყოს ასეთი ეროვნული მოძრაობა, სახელმწიფო პარტია ამას სხვანაირად ძონათლავდა.

ჩვენი ოპოზიცია გამოდის და რიხიანად ლაპარაკობს რეგლაძენტის დარღვევაზე. ეს ნაკლებ კულტურულობის მაჩვენებელია ჩვენი ოპოზიციისა. თქვენ უბრალო პოლიტიკური ანბახიც არ იცით, უნდა ყველაფერი აგიხსნათ და გასწავლოთ. მაგ., ჩვენ ოპოზიციას ვერ გაურკვევია პოლიტიკური კონტროლი სახელმწიფოებრივი კონტროლისგან და ჩვენც იძულებულნი ვართ ყველაფერი ეს აუხსნათ.

თავმჯდომარე. ეხლა ჩაეწერა კიდევ სამი ოოატორი. წინადადებაა კამათი შესწყდეს.

ვეშაპიძე: (ნაც.-დემ.) მე არ ვიცი როგორი დადგენილება აქვს კულტურულ მთავრობის კულტურულ ფრაქციას, ალბად ირ. წერეთელს „ზაკაზი“ ჰქონდა აქ ვრცელი სიტყვა ეთქვა. მაგრამ ალბად აზიური კულტურულობაა, როცა ჩვენ საშუალებას არ გვაძლევენ ვილაპარაკოთ. ეს უკვე აზიაა.

ვ. ნინიძე. აქ „ზაკაზებზე“ ლაპარაკი არ არის. აქ სარეგლამენტო კითხვაა. ჩვენ კამათის შეწყვეტას მოვითხოვთ იმიტომ, რომ დროც გადასულია და საკითხიც გამორკვეულად მიგვაჩნია, ხოლო თუ თქვენ გამოურკვევლად სცხობთ, თქვენი, როგორც უმცირესობის უფლება შელახული არ არის, პირიქით უზრუნველყოფილია რეგლამენტით: თქვენ შეგიძლიანთ 15 კაცის ხელმოწერით, მოითხოვოთ კამათის გაგრძელება და კამათიც გაგრძელდება.

კენჭის ყრით საბჭო ადგენს კამათი მოისპოს ვეშაპიძე თავის ადგილიდან სდგება, კარებისკენ მიიმართება, მოუბრუბდება ეს-დეკენს და ეუბნება: მერე გაგცემთ პასუხს! შემდეგ გადის და კარს აჯახუნებს. სიცილი.

საბჭო სიშნავს შემდეგ სხდომას პარასკევს.

ომის დეპეშები

ბერლინი 8—7. სამხედრო ცნობა. კრონპრინც რუპრეხტის არმია. გუშინ ტყვედ წამოვიყვანეთ 280 კაცამდე. ინგლისელების შეტევა მოვიგერიეთ. მონდიდიერის ჩრდილოეთ-დასავლეთით მათი იერიში მოვიგერივთ და არტილერიით დავაზარალეთ.

გერმანიის კრონპრინცის არმია. ვესლასთან მცირე შეტაკებები იყო, რამდენიმე ტყვე ჩავიგდეთ ხელთ. ბრესის და ტაზოხის ორთავე მხარეს იერიშები მოიტანეს მოპირდაპირეებმა, მაგრამ ჩვენ ისინი კონტრიერიშებით გავფანტეთ.

ვენა. 8—7. იტალიის ფრონტზე მხოლოდ საარტილერიო ბრძოლა და მზვერავთა მოქმედება იყო.

ალბანიის ფრონტზე ჩვენ მოვიგერიეთ იტალიელთა იერიშები, რომელნიც ბერატის დასავლეთით იყვნენ. დეველის ზემო ნაწილში ჩვენ ხელ-ახლა გავიმარჯვეთ.

პარიზი. 8—6. (რეიტერის სააგენტო) გუშინ დილა-ადრიან გერმანელებმა ხელმეორედ დაუწყეს შორს მსროლელ ზარბაზნების დაშენა პარიზის რაიონს

როტერდამი. 8—7. „ნიუ-იორკის ჰერელდი“ იუწყება, რომ დასავლეთის ფრონტზე გერმანელები ხმარობენ უშველებელ ზარბაზნებს, ერთი ასეთი ზარბაზანი ინგლისელებს უკვე თვალით დაუნახავთ. ეტყობა, ამით იწყება ოშის ახალი მეთოდით წარმოებაო

პარიზი. 8—7. უაზისა და მდ. ენის შუა, დიდი საარტილერიო მომზადების შემდეგ გერმანელები იერიშებით წამოვიდნენ ბეილისა და ტრანშ-დე-ვალის ახლო იერიშები მოვიგერიეთ. ბრენის აღმოსავლეთით ...ერიკელები და ფრანგები ვესლას გადავიდნენ და მის ჩრდილოეთ ნაპირზე გაამაგრდნენ. ჩვენი ჯარი აქ დარჩა, მიუხედავად გერმანელების ორ დიდ იერიშისა. ბრეტელისა და ლაონის გზებს შუა, რეიმსის ჩრდილოეთით ფრანგებმა 4 კილომეტრით წინ წაიწიეს.

სტამბული. 8—7. პალესტინის ფრონტი. რაფათის ახლო მოპირდაპირემ გუშინ-ღამ იერიში მოიტანა, მაგრამ უკუგდებულ იქმნა ფრიად დაზარალებული. მტერი თავის თხრილებში დავაბრუნეთ.

საარტილერიო სროლაა სხვაგან ცვლილება არა ომხდარა რა

ბერლინი. 8—6. სირაკუზში აფეთქდა დიდი საწყობები სამხედრო მასალებისა, დაიღუპა 115 კაცი. ზარალი 2 მილიონ დოლლარზე მეტია.

იტალიის გაზეთების ცნობით ვილსონმა უნდა ჩამოიაროს ამერიკის ქალაქები, სადაც ხალხს უკვე ომით დაღლილა ეტყობა და სამხედრო სესხზე ხელს აღარ აწერს.

რუსეთი და მოკავშირენი

მოსკოვი. 8—6. კეგიდან ჩამოსული გადმოგვცემს, ინგლისელებმა აიძულეს მურმანის საგანგებო მცველების რაზმიდან ზოგიერთები მათს ჯარში ჩაწერილიყოო. ხალხიც პირველად ხალისით ეწერებოდა ინგლისელთა ჯარში, მაგრამ როცა იწვნიეს ინგლისელთა რეპრესიები გუნება იცვალეს. კეკში ინ ლისელებს დაუხვრეტიათ სამაზრო აღმსრულებელ კომიტეტის პრეზიდიუმი, 30 კაცი, მათ შორის ამხანაგი კამენევი მოსკლინი და მდივანი.

ახალი ამბავი

◆ **რაჭა-ლეჩხუმის** დამხმარე საზოგადოების კრებაზე არჩეული საორგანიზაციო კომისიის კრება დანიშნულია პარასკევს აგვისტოს 9-ს 6 საათზე ქსენიევის ქუჩაზე № 11 ი. სირაძის ბინაზე. კანდიდატთა დასწრება სავალდებულოა.

საორგანიზაციო კომისიის დროებითი თავმჯდომარე ი. სირაძე.

◆ **გერმანელთა მისსია** აგვისტოს 6-ს ნაშუადღევის 1 ს. სწრაფი მატარებლით განჯას გაემგზავრა.

◆ **სამხედრო სასამართლო.** ხვალ, აგვისტოს 10-ს დილის 10 საათზე გაიხსნება პირველი საჯარო სხდომა, ნაფიც მსაჯულთა მონაწილეობით, საქართველოს რესპუბლიკის ჯარების სამხედრო სასამართლოისა.

◆ - გენ. კონიაშვილის და ვ. ჯუღელის რაზმი უკვე დაბრუნდა ახალგორიდან, სადაც საქმეები უკვე მოათავა.

◆ **ახალი სტილი.** აგვისტოს 7-ს კათალიკოსის საბჭომ აკურთხა ახალი სტილის შეღოლება საქართველოს რეს პუბლიკაში

◆ შავი ქვის მიტანა ჭიათურიდან ფოთამდე რკინის გზით ეღირება ფუთი 5 კაპ.

◆ **პურის შესყიდვა.** სასურსათო სამინისტროს ცნობით, პურის შესყიდვა მეტად ცუდად მიდის და რაც შეძენილია, ისიც მხოლოდ სხვა და სხვა საქონელში გაცვლით. გლეხები პურს არ იძლევიან და თუ იძლევიან, ფუთს 160 მანეთზე ძვირად. სამინისტრომ ცოტაოდენი ხორბალი შეიძინა მანუფაქტურასა და სხვა საქონელში გაცვლით.

◆ **სასურსათო სამინისტრომ** კერძო პირებთან ხელშეკრულობა დასდო კავკავიდან 50,000 ფუთი ხორბლის შემოტანის შესახებ.

◆ **დუშეთის მაზრა.** დუშეთის მაზრის დიდ სოფლებში შესდგა სახალხო რაზმელთა შტაბები, რომელნიც თავს უყრიან იარაღს და რაზმს ადგენენ.

◆ **დუშეთის მაზრაში ჩვენმა ჯარმა** ბრძოლის დროს ხელთ ჩაიგდო: 4 ზარბაზანი, 15 ტყვიისმტყორცნელი, 6 ყუმბარის მტყორცნელი, 200 ვინტოვკა და დიდი ძალი ტყვია-წამალი. ჩვენი ზარალია: სულ მოკლული და დაღუპული 7, დაჭრილია 20.

◆ **მილიციის უფროსის ბრძანება** აგვისტოს 3-ს მილიციის უფროსმა კომისარებს ბრძანება დაუგზანა, რომ განსაკუთრებული ყურადღება მიექცეს ქუჩებსა და ეზოებში სისუფთავის დაცვას. თუ შენიშნავენ რომელსამე რაიონში უსუფთაობას, დამნაშავე დააჯარიმონ

მანვე თავის თანაშემწეს იმნაიშვილს დაავალა თვალყური ადევნოს კომისრებს და ვინც ამ ბრძანებას არ აასრულებს იმის გვარი მილიციის უფროსს აცნობოს.

მეორე ბრძანებით მილიციის უფროსმა გამოაცხადა, რომ ყველა მილიციის მოსამსახურე მოქალაქეებს და ამა თუ იმ მიზეზით დატუსაღებულებს ზრდილობიანად უნდა მოეპყროს. გაჩხრეკის დროს აუცილებელია კომისარის და მის თანაშემწის მონაწილეობა, რომელნიც თვითონ ხელმძღვანელობენ

და ამ საქმეში არ გაურევენ მილიციელებს.

მილიციელები ზრდილობიანად უნდა ეპყრობოდნენ მოქალაქეებს, რადგანაც ძველ პოლიციის ეაზმ მოქცევა ადგილი არ უნდა ჰქონდეს ახალ მილიციაში.

მოქალაქეებს უნდა წარმოუდგინონ კანონიერი მოთხოვნილებანი, რომელნიც იმათ აუცილებლად უნდა სისრულეში ძოიყვანონ. იმ პირთ, რომელთაც არ შეუძლიათ ზრდილობიანად და კეთილად საქმის ასრულება, მოუწოდებენ სამსახურს თავი გაანებონ დროა გაიგონ, რომ მილიცია მცხოვრებლების ინტერესებს ემსახურება

◆ **მილიციის უფროსმა მე-8 კომისარიატის დათვალიერების დროს** აღმოაჩინა, რომ ხსენებული კომისარიატი მეტად უსუფთაოდ არის შენახული. ამის გამო მე-8 კომისარიატის **კომისარი** მესხი დროებით გადაყენებულია თავის მოვალეობისაგან

ყველა კომისრებს ევალება. თავის კომისარიატში ამოარჩიოს უფროსი მილიციელი, რომელსაც სანიტარული ნაწილი მიენდობა და სხვა საქმისაგან განთავისუფლებულ იქმნება. უფროს მილიციის თანაშემწეებად უფროსი მილიციელები დაინიშნებიან.

◆ **მილიციელთა საქციელი.** აგვისტოს 5-ს, მე-8 უბნის უფროსი მილიციელი თაქთაქიშვილი და უმცროსი მილიციელი ნაზარიანცი უხეშად და უზრდელად მოექცნენ შეპყრობილ მოქალაქეს, დადგენილია ორივე მილიციელი დათხოვნილ იქმნას სამსახურიდან ... თავის ბრძანების აუსრულებლობისათვის და სამართალში მიცემულნი.

◆ **საქართველოს ლერბი.** პროფ. ჯავახიშვილის წინადადებით სახელმწიფოებრივად უნდა იყოს თეთრი გიორგოსანი, ... ეს გაშოხატლება ისტორიულად და ტრადიციულად დაკავშირებულია ქართველ ხალხის ... სებობასთან. ხელოვნების კომისია ... ულობს კონკურსი იყოს გამოცხადებული ... ლერბის შესაძენად.

◆ **ფოთში საერობო არჩევნები** ... ამორჩეულ იქმნა ორი ეროვნულ-დემოკრატი და ორი სოც.-დემოკრატი.

◆ **არამიანცის გაქურდვა.** არამიანცი თავის სასტუმრო „მაუეს ტიკ“-ისათვის შეძენილი ჰქონდა რამდენიმე ... ლირებული ავეჯეულობა და ... ოდგანაც „მაუეს ტიკ“-ის შენობის ... ციზიცია მოხდა, ყველა ეს ქონ... „პალას-ოტელ -ის სარდაფში იყო შე... ხული. ერთ ხანს, როდესაც ... ბის გამოსვლას მოელოდნენ, სარდა... უფრო გაამაგრეს. ხოლო ამ წინად ... ჩამოხსნეს ახლად გაკეთებული კარებ... და ამის შემდეგ გაქურდეს სარდაფ... მთელი ავეჯისაგან ძვირფასი ტყავი ... აბრეშუმი მოუხსნიათ, ... ლიათ. ეკვით შეიპყრეს მეეზოვე, ... ელსაც უპოვეს ... ◆ **გერმანიის შტაბის ცნობები.** გერ... მანიის სამხედრო ტყვეების ... დან, 156 ... ოფიცერი წამოვიდა. ... ... ◆ **გერმანიის მიხია** ... ... ◆ **ფოთში** ... ... ◆ **ფოთში** ... ... ◆ **ფოთში

ბოლომდე ავამუშავო კალამი და სიამოვნების სანაცვლოდ ხშირად ბევრს უსიამოვნობაც მივანიჭო.

ამ ჟამად ეს წერილი გამოწვეულია კერძო შემთხვევით, მთავრობის ერთ-ერთი მოხელის ბოროტ-მოქმედებით. მაგრამ მწყურს მასზედ ხმა ამოვიღო, რადგან იგი ხშირ მოვლენად ჩაითვლება იმ პირთა შორის, რომელთა მოვალეობაც არის ქვეყნის გაპატიოსნება და თვითონ კი მხოლოდ ჟუჟყით აღავსებენ ხალხის გულსაც და თავიანთ მიძღვობ პირებსაც.

ბაგრამ ვიდრე შევეხებოდე ამ კერძო შემთხვევას, საჭიროდ ვიმაჩხია ზოგიერთი საერთო დაკვირვებანი გავუზიარო საზოგადოებას.

ყოველი მთავრობა იმდენად აროს ძლიერი, რამდენადაც სულ ჩვეულებრივი, ბრბოს შემადგენელი ოქალაქე ენდობა მას და კმაყოფილია მისით.

ცხოვრების საზომად არასდროს არ უნდა ავიღოთ არც საგიჟეთში გასაგზავნები, არც—სიკვდილის მემდეგ ეგლ ფასადგმელები. ცხოვრება, სახელმწიფო, საზოგადოება გახეზომება სულ უბრალო ადამიანით, მის გუმოკებით, ამოოვნებით, ზნეობით და სხვა.

ამგვარის გაგონებით რომ დავაფასოთ ჩვენი სახელმწიფოებრივი მდგომარეობა, სწორედ რომ აღვიშხოთ—საბარბიელო აოასფეროა: უკმაყოფილოა დიდი, დიდი უმრავლესობა, ეოთი ხაწილი ამ უკმაყოფილოთა ბესდგება იმ სულიეოთაგან, ვიხც ბოროტებათა და მურის თვალით შესცქერია ჩვეს აღოოძიხებას და უფლებრივ გახახლებას, ახ ვის ბიც აღმოფხვილია ყოველგვარი ეროვნული გოძხოა ბათის წყალობით, ვიხც ეხლა, თითქოს, ყველაზედ მეტად ვაგლახობს მას.

ბეორე ხაწილი უკმაყოფილოთა კი—ესენი აოიან გულწრფელი მოკეთეი ქართველობას გახმტკიცებისა. ჩვენ ...ოვნულ ციხე-სიმაგოეთა მკვიდრად და ...ად ...ებისა იგინი სწუხას აოა ...ომ ჩვენი ცხოვრების ბორბა... ...ერიალობს როგორც სასურვე... ...ედ მასა, რომ ეს არ ხდება ... აუცილებელია და შესაძლებ... ...ვენის ბარჯვენით და საკუთარის ...ათ.

...ორედ ასეთ უკმაყოფილოთა მორის ...ა ვეფიოთ ღირსეული ბურჯი ინ ...კვიდრებულ ხიდია, რომელიც შე... ...ერთებს ბომავალ გახახლებულ ცხოვ... ...ასთან.

...ოუ მთავრობა მაგარ საფუძველზე ...ა სდგას თავისავე ქვეყანაში, იგი ...ალდაგოა გარეთაც და თავისი ბინაუ... სისუსტე იმულეოული ჰყოფს ხოლ...ე ...ამართოს რომელიმე გაოე...ე ...ალას ...ავის შინაურ ძლიერების გახსაბტკიცებ...ად და ...ბი, შეიძლება თავიახთ და ...ბუზვედრავათვე, ეყრება საძირკველი ...ათ საკუთარ ქვეყნის პოლიტიკურ და...ონავებას, ახ იქნებ გადაბოხავებასაც.

რომელიმე მთავრობას საერთოდ დიდი ნიადაგი აქვს ხალხში, რადგან ხალხს უმეტეს ნაწილად უყვარს, ანუ საჭიროდ ...ნაჩხია კანონიერება და ძალა. და თუ ...ბა თუ ინ მთავრობის გავლენა შერყეულია საკუთარსავე ქვეყანაში, ეს იბას ...ნიშნავს, რომ ან ის არ არის გამომსა...ველი თავისივე ხალხის მდგომარეობისა და ან არ შესწევს იმდენი ძალა, რომ საკადრისად აუღოს ალლო ხალხის სულიერ და ხივთიერ ვითარებას და მის დაგვარად ააძუბაოს თავისი ძალ-ღონეც

ჩვენს მთავრობას ჩვენივე სოფელი, შეიძლება ითქვას, სრულებით არ იცნობს. ძისი გავლენა ყველაზე მეტად მოკლებულია გლეხ-კაცობაში.

ეს უხდა იცოდეს თვით მთავრობამაც, ...აგრამ ...ას აკმობამდის ვეოასფერი საშუალება გამოუნახავს ...ბ სიბხელის გადასალ...ბავად.

თუ რათ არის ჩვენი გლეხ-კაცობა გაჯიუტებული თავის უადობლობაში, ...ბისი ...ევრი მიზეზი იმდენად ცხადია, რომ გაოკვევით მეიძლება ...ასზე თითის დადეა. მაგრამ ...ე აქ ...ინდა აღვნიშნო ...ხოლოდ ერთი, რომლითაც ცხად ვყოფ მიზახსაც და ...ბაბსაც—ამ წერილისა.

ეი ეს ერთი მიზეზთაგანიც: ჩვენი გლეხ-კაცობა ჯერ ხომ ან-ბანის მცოდნეც არ არის და მას არ ძალ-უძს შორეულად ადევნოს თვალ-ყური, როგორც თავის მთავრობის მოქმედებას ისე საერთო სახელმწიფოებრივ ცხოვრებას. იგი მთავრობას იცნობს მილიციონერისა, კომისრისა და ამ სხვა და სხვა მთავრობის წარმომადგენელთა შემწეობით, რომელთაც პირდაპირი დამოკიდებულება აქვსთ გლეხობასთან. კარგნი და პატივ-საცემნი არიან ეს პირები—კარგია და ნდობის ღირსიც მთავრობა.

გლეხის მთავრობა ის არის—ეასთან ...ც პირდაპირ აქვს საქმე. მაგრამ რას წარმოადგენს შემადგენლობა ჩვენის ადმინისტრაციისა?

მე ხომ ზოაპარს არ ვამბობ. მე იმას ვამბობ, რაც ვიცი და მინახავს ნამდვილად.

გუშინ რომ ნიკოლოზის მთავრობაც კი სდევნიდა რომელიმე ქურდ-ბაცაცს, ავაზაკს, დღეს იმათთვის საკმარისი ყოფილა დაირქვას სოციალ-დემოკრატის სახელი, რომ მიიღოს მილიციონერობა და კომისარობა. ყოველი არა ქნია და მეტიჩარა, ზარმაცი და ლოთი ხან წესიერისა და ხან უწესო საშუალებით ახერხებს ხალსის დაპატრონებას.

სოფელი გახიცდის სრულს უპატრონობას. თავხედური ძარცვა-გლეჯისაგან მოსვენება არა აქვს ხალხსა და პატრონი კი არავინ არის. ხშირად შეიძლება იციან კიდეც ვინ არიან, მაგრამ, რადგან ისინი დარწმუნებული არ არიან, რომ დაიჭერენ თუ არა მათ და გადასცემენ კომისარ-მილიციონერებს დასჯილ იქნებიან ღირსეულად და პირიქით ეოთი-ორი დღის შემდეგ თავისუფალნიც არ იქნებიან, სწორედ კრინტს ვერა სძრავს ვერავინ, რადგან შემდეგ განთავისუფლებულ ავაზაკს შეუძლიან ზედ-მეტად იძიოს მური, მოჰკლას, გადასწვას და ს

მეორე დელეგაცია ტფილისში უნდა გამგზავრებულიყო მთავრობასთან მოსალაპარაკებლად.

რეზოლიუცია დამზადებული იყო და დელეგატებს ხელი უნდა მოეწერათ, მაგრამ მოწინააღმდეგენი ყოყმანობდნენ. ჯერ წავალთ, ხალხს ვკითხავთ და თუ დაგვთანხმდნენ, მაშინ მოვაწერთ ხელსო. მაგრამ ბევრი ყოყმანის შემდეგ ხელი მოაწერეს და კრება დაიხურა. უკვე დაღამებული იყო და ამიტომ გადავსწყვიტეთ ჩვენი დელეგაცია მდივანით და თავმჯდომარით ერთად მეორე დღეს ერთად წასულიყვნენ სიონში და საერთო მოწინააღმდეგების მიტინგზედ წაეკითხათ ოქმი კრებისა. საქმე ყველას ეგონა ამით დათავდებოდა.

მეორე დღეს, დილით ადრე ოთხი დელეგატი, ორ-ორი სიონიდან და ყაზბეგიდან, მდივანი და თავმჯდომარე გავეშურეთ სიონში მიტინგზე. ხალხი მიგველოდა: თვალწინ შემდეგი სურათი იყო გადაშლილი. მოზღვავებული აღელვებული გლეხობა ყველანი იარაღში ჩამჯდარი, რომლის რიცხვი 3700 აღწევდა ერთმანეთში ბუზებივით ირეოდა. ყველანი მტრულის თვალით გვიცქეროდნენ ვიფიქრეთ, რომ აქ გამოსვლა შეუძლებელია, მაგრამ ეს მოითხოვა ხალხმა და იძულებული ვიყავით დავთანხმებოდით კრება დაიწყო. ხალხი ოთხკუთხად დააყენეს. დელეგატი ეკითხება ხალხს: გვენდობით თუ არა და ჩვენ მიერ შემუშავებულ დადგენილებას მიიღებთ თუ არაო. ხალხმა ნდობა გამოუცხადა, რის შემდეგ ტრიბუნაზედ ადის მდივანი რომელიც კითხულობს ოქმს და როცა მივიდა იმ ადგილს, სადაც ნათქვამია, საქართველოს მთავრობას ნდობა უნდა გამოუცხადოთო ერთხმად ყვირილი გაისმა: „ძირს, არ გვინდა გამყიდველი მთავრობაო". ბოლოს დაწყნარდნენ. ოქმი დასრულებულ იქმნა და წაიკითხეს რეზოლიუცია, რომელიც პირველად მიიღეს, მაგრამ ამ დროს გამოდის ერთი დელეგატთაგანი და აცხადებს: ამხანაგებო. ისინი არ უშვებენ ბოლშევიკებს, ჩვენს ძმებსო. ამაზე ხალხმა ყვირილი შექმნა: „უნდა გამოუშვათო": ძლივს დავაწყნარეთ, ტრიბუნაზედ ადის კობის შტაბის უფროსი, რომელიც აცხადებს, რომ „ერთობაში" წავიკითხე საქართველოში ბატონყმობა უნდა აღსდგესო. ხალხი აღელდა გაგება აღარ იყო. მოგვარდნენ, ზოგს კაცის დახვრეტა დაგვაბრალეს, ზოგს ოფიცრობა. საშინელი მდგომარეობა შეიქმნა, გადასწყვიტეს ახლავე ყაზბეგში წავიდეთ ყველანი და „წითელ გვარდიელებს" იარაღი ავაყოროთო, მივმართეთ სიტყვებით, მაგრამ ვერას გავხდით. გადავსწყვიტეთ გამოვრუნებულიყავით და ჩვენს საქმეს შევდგომოდით, ყაზბეგელები და ჯარის კაცები ჩვენს საქმეს მოელოდნენ მანამდის ვერავითარ გზას ვერ დაადგებოდნენ მაგრამ დელეგატები დაგვატყვევეს.

როგორც იყო, გაგვანთავისუფლეს და თან უკან გამოგვყვნენ. აღარაფრის გაეთება არ შეიძლებოდა, ამ დროს ისიც შემოვიდნენ. გადავსწყვიტე ზარბაზანი გამეფუქებინა. ისე რომ ვერ გაეგოთ. მაგრამ ამ დროს მოგვისწრეს და აიძარეს. აგრედვე მივმალეთ ორი ზარბაზნის ნასოსი ტრუბკა და სხვა ძვირფასი ნივთები.

ყაზბეგელები აღელვებული იყვნენ. რეება ქაიმართა, რომელსაც დაესწრენ დელეგატების გარდა გლეხებიც და ჯარის კაცებიც. ყველას აღელვება ეტყობოდა ყაზბეგის მღვდელი **ლუდუშაური** რამოდენიმე შეკითხვას აძლევს დელეგატებს, რომლებიც სუჩუმით უპასუხებენ, მაშინ მღვდელი მათ საქართველოს გამყიდველებს უწოდებს, ამან აღელვება გამოიწვია მოწინააღმდეგეთ შორის. **პ. ჩხიკვაძე** მიმართავს **მ. მანგიაშვილს** და ეკითხება: მანგიაშვილო, გეკითხები შენ ბლა როცა მოგვატყუეთ და დროებით ერველისფერი გათავებულია მომეცი პასუხი. თქვენ საქართველოს ზიზღი გამოუცხადეთ. თქვენ თუმცა ბოლშევიკები ხართ მაგრამ ინგუშები, ჩეჩნები და ოსები ჩვენ გაგაგვემტერებიან, რადგან მათ ბოლშევიზმი არა სწამთ. ასე რომ ორივე მხრით მტერი გვყავს. ეხლა რაი ნდა აწარმოოს დუშეთის მაზრამ. საიან მოელით დამხმარე ძალას, ან სურათს და საომარ ძალას, გაქვთ იმედი ნმსგან? მიპასუხეთ. მანგიაშვილი პასუხს არ იძლევა. ვიცი ეს რას ნიშნავს. ედავ, ეს გლეხობა თქვენგან მოტყუელი იღუპება. დარიალი, ვრცი დაცეცა და ის ბრბო, მტაცებლებისა ყაზბეგს ემოესევა, ცეცხლს დაბიბილს მისცეენ მთელს უდანაშაულო სოფელს, ბავების და ქალების სისხლით მორწყავენ ქაურ ველებს. ყველა ამის შემდეგ ნდას მივცემ ჩემს თავს შესაფერი სახელი გიწოდო. მე დამხვრიტეთ, მიირთვით ჩემი სხეული. არ მეშინიან, რადგან ჩვენი სიკვდილი მაშინ იყო, როცა იარაღი ჩამოგვართვით, შენ მტარვალი ხარ, ჩარჩი, ვაჭარი, რომელიც ტყავს აძრობ ამ საწყალ ხალხს და დღეს მისი მეთაურობა გიკისრნია. ის უმანკო სისხლი, რომელიც დაიღვრება, შენ კისერზედ იქნება და ქართველი ერი თქვენისთანა გამყიდველებს პასუხს მოსთხოვს.

ხალხი აღელდა. ყაზბეგელები ბევრნი სტიროდნენ, იცოდნენ თუ რა მოელოდათ დარიალის დაცემით. ესმოდათ, რომ ეს ტრაგედია იყო მთელი ხევისთვის და შეიძლებოდა საქართველოსთვისაც, ჰგოდებდნენ, მაგრამ შველა არსაიდან იყო.

კრება დაიშალა, ბრბომ ჩვენი წართმეული ზარბაზნები ყაზბეგს დაუნიშნა და სოფელს ალყა შემოარტყა. თუ რამე გაბედეს, ამბობდნენ ყაზბეგელები, თავს შევაკლავთ კი არ დავნებდებით ისე კი მოვითმენთ დრომდის.

პ. ჩხიკვაძე.

(შემდეგი იქნება).

ხოლერა და მასთან გრძოლა

(დასასრული *)

ხოლერიანობის დროს უმთავრესს ხოლერის ნიშნებად ითვლება პირსაქმება და ფაღარათობა (ინთილა). ბევრს ჰგონია, ეს ნიშნები უტყუარი ნიშნებია — ეს არაა მართალი—ზოგიერთ შემთხვევაში პირსაქმება და ფაღარათობა უხოლეროდაც დაემართოს ადამიანს. ხოლერის დასამტკიცებლად საჭიროა ხოლერის ვიბრიონის აღმოჩენა—თუ ავადმყოფს განავალში ვერ უნახეს ვიბრიონი, ის უბრალო ფაღარათობით იქნება ავად და არა ხოლერით. ამის მიუხედავად ხოლერის უმთავრესი ნიშანი მაინც ფაღარათობა და პირსაქმებაა.

ჩაუვა თუ არა ადამიანს პირში ხოლერის ვიბრიონი, ორი სამი დღე გრძნობს რაღაც სისუსტეს, უგემურობას, უმადობას. ორი-სამი დღის შემდეგ უცბად აერევა გული და ასტკივა მუცელი. შემდეგ დაიწყებინებს ფაღარათობას და პირსაქმებას—ასაქმებს და აფაღარათებს წამ და უწუმ. მომვლელი საცვლის გამოცვლასაც კი ვეღარ ასწრებს. ავადმყოფი ძალიან სუსტდება, თვალები უვარდება, ცხვირი უწვრილდება, შარდი ეხუთება, სისხლი უსქელდება, კანი უხმება, ხელ-ფეხი უცივდება, ეკრუნჩხება, კრუნჩხვის დროს გრძნობს საშინელს ტკივილს, ხმა ეხრინწება, ერთი დღის განმავლობაში იწრიტება სითხიდან და ამ მდგომარეობაში კვდება კიდევაც.

რასაკვირველია, ყველა შემთხვევაში ასე არ გამოიხატება ხოლერა. ხანდახან ავადმყოფს პირს ასაქმებს და გააფაღარათებს რამოდენიმეჯერ, მერმე გამობრუნდება და მორჩება.

ავადმყოფისათვის დიდი მნიშვნელობა აქვს იმას, თუ როგორი აგებულობისაა, როგორ სვამს, როგორ ჭამს, უელის იუ არა თავის თავს, უყვარს სიწმინდე თუ არა, ჯანმრთელია თუ არა?

ჩვენში ყოველივე ისეა მოწყობილი, რომ ყოველივე უბედურება ღარიბსა და შეუძლებელს უფრო ატყდება თავს, ვიდრე შეძლებულს და მდიდარსა. ეს ხოლერამაც კარგად იცის და ამისათვის ღარიბს უფრო ეტანება, ვიდრე შეძლებულს.

ხოლერასთან საბრძოლველი ზომები სხვა და სხვანაირია: ერთი სახელმწიფო, მეორე საზოგადოებრივი და მესამე კერძო.

ის სახელმწიფო, რომელიც განვითარებულია და კარგად აქვს გათვალისწინებული ხოლერისაგან მოტანილი უბედურება, სასტიკად ებრძვის ამ სენს და სინსილას უქრობს. ამგვარ სახელმწიფოში საზოგადოებამაც კარგად იცის, რა არის ხოლერა და რა შეუძლია მას, ამისათვის ის ხშირად არ კი საჭიროებს სახელმწიფოს დახმარებას.

საზოგადოდ კი, გაჩნდება თუ არა ხოლერა რომელიმე სახელმწიფოში, მეზობელი სახელმწიფო ხმარობს შემდეგ ზომებს:

1. აარსებს კარანტინებს, ე. ი. ჰკრავს გზებს და არავის არ უშვებს თავის ქვეყანაში დაუთვალიერებლად, აჩერებს საზღვარზე რამოდენიმე დღე, და თუ არაფერი აღმოაჩნდა, უკეთებს დეზინფექციას და აძლევს ნებას შევიდეს სახელმწიფოში და შეუდგეს თავის საქმეს, თუ ვინიცობაა გამოაჩნდება ხოლერის ნიშნები, ათავსებს საავადმყოფოში. კარანტინი ორნაირია: ხმელეთისა და ზღვისა, ორივე ერთ და იმავე მიზანს ემსახურება, განსხვავება მხოლოდ იმაშია, რომ ზღვაზე გემებს არ აძლევენ ნებას მიადგნენ ნაპირს და გადმოსვან მგზავრები, აქაც, როგორც ხმელეთზე რამოდენიმე დღეს თვალ-ყურს ადევნებენ მგზავრებს და მერმე აძლევენ ნებას ხმელეთზე გადმოსვლისას.

2 მთავრობა ავალებს საზოგადოებას, ყველა ხოლერიანი ავადმყოფი მოთავსდეს საავადმყოფოში, ან განგებ აგებულ ბარაკებში. ეს ზომა მეტად კარგია. ერთი იმისთვის, რომ ავადმყოფს საავადმყოფოში უფრო მიზანშეწონილი მოვლა ექნება, ვიდრე შინ და მეორე იმისთვის, რომ ცალკე ბინაზე შინაურებს, მომვლელებს, მეზობლებს უფრო მეტი შემთხვევა აქვთ ავად გახდნენ, ვიდრე საავადმყოფოში. შინაურები ყოველთვის თავს დასტრიალებენ ავადმყოფს, აწვდიან საჭმელს, სასმელს, ისერიან ხელებს და სხვა. საავადმყოფოში ყოველივე ავადმყოფს თავის მომვლელი ჰყავს მიჩენილი, რომელიც ვალდებულია ავადმყოფთან მიკარების შემდეგ, მიიღოს შესაფერი ზომები.

3. წაიყვანენ თუ არა ავადმყოფს საავადმყოფოში, საჭიროა სახლ-კარის და ავეჯეულობის დეზინფექცია, ე. ი. სხვა და სხვა წამლებით გაწმენდა ყოველივე იმისა, რასაც კი ხელს ჰკიდებდნენ და სვრიდნენ ავადმყოფი და მომვლელი. ქალაქებში ამისათვის მოწყობილი აქვთ დიდი კამერები, სადაც უფასოდ სწმენდენ ხოლერიან ავადმყოფის ავეჯეულობას. კამერა მშვენივრად სწმენდს ყოველისფერს, მაგრამ სამწუხაროდ ყოველივე საგნის კამერაში წაღება შეუძლებელია. მაგ. შკაფის, კამოდის, საწოლის, ამისათვის საშინაო დეზინფექციისათვის ხმარობენ სხვა და სხვა წამლებს—ფორმალინს, მერკურის, კარბოლის სიმჟავეს, კირს და სხ.

როდესაც ხოლერა გაჩნდება, ხალხი შინდება და გაურბის. შიში და გაქცევა საქმეს ვერ შველის—პირიქით, ამ შემთხვევაში საჭიროა ძალის მოკრება და შებრძოლება. შიშს და ფიქრს დიდი გავლენა აქვს ადამიანზე, უფრთხობენ სიმშვიდეს, უსუსტებენ სხეულს და დასუსტებული ადამიანი როგორც ნათქვამი იყო, უფრო ჩქარა ხდება ავად ხოლერით, ვიდრე ჯანსაღი.

ა. თუ ვინმე ავადდება ავად, საჭიროა მისი გაგზავნა საავადმყოფოში ან ბარაკში—თუ ეს შეუძლებელია, უნდა დასტოვონ ბინაზე და მოუარონ შინაურებმა, ამ შემთხვევაში საჭიროა შემდეგი ზომები:

1. განავალს და პირნასაქმებს უნდა მოუაროთ თავი ქოთანში, ან ტაშტში და გადაღვაროთ ორმოში ორმოს უნდა დაასხათ კირ-წყალი (20%) ან დააყაროთ მიწა—ორმო უნდა ამოპრილი იყოს ბინის დაშორებით—ტაშტი ან ქოთანი ან უნდა გამდუღროთ, ან უნდა გაწმინდოთ მერკურით, ან კარბოლის სიმჟავეთ.

ბ. ხოლერით ავადმყოფის საცვალი უნდა ვრეცხოთ ცალკე გობსა, ან ტაშტში და არა იმ წყალში, რომელსაც სვამენ და ხმარობენ სხვა და სხვა ჭურჭლის სარეცხად. ჩანარეცხი წყალი უნდა გადაღვაროთ ცალკე ორმოში და დააყაროთ კირი.

გ. მეზობლებმა და სხვა ნაცნობებმა უნდა შესწყვიტონ ავადმყოფიან სიარული, ნაცნობებს შეუძლიანთ ავადმყოფის ნახვა, მხოლოდ შემდეგი პირობით: არ უნდა ჩამოართვან ხელი, არაფერს მოჰკიდონ ხელი, ხალათით შევიდნენ, გამოსვლისას აიძრონ ხალათი, დაიბანონ ხელები საპნით

დ. თუ ვისმეს მოუვა გულის რევა ან ფაღარათობა, მაშინვე უნდა მიმართოს ექიმს, ან მისს თანაშემწეს—თუ ესენი არ მოიძებნებიან, დაწვეს, სვას თბილი ჩაი, მუცელზე იდვას თბილი ქატო ან ბოთლი, თუ შესაძლებელია მიიღოს ბოტკინის წვეთები.

ე. არ უნდა გადავამეტოთ არც სმას, არც ჭამას. პური უნდა ვჭამოთ თავ-თავის დროზე. დილით უჭმელად და უსმელად არ უნდა გამოვიდეთ სახლიდან, თუ შეიძლება დავლიოთ ჩაი პურით, თუ არა დავსაუზმდეთ პურით მაინც.

ვ. ბევრს ჰგონია, ხოლერის დროს ხილის ჭამა არ შეიძლებაო. ტყუილია! ხილის ჭამა შეიძლება, მხოლოდ საჭიროა მისი გარეცხა ადუღებული წყალით. ხოლერის ვიბრიონი თუ ექნება ხილს, ექნება გარედ კანზე და არა შიგნით.

ზ. სასმელ-საჭმელი უნდა იყოს სუფთა, ბუზისაგან და მტვერისაგან დაფარული, ბუზს ხშირად გადააქვს ხოლერის ვიბრიონი ერთი ადგილიდან მეორეზე.

ი. ხოლერიანობის დროს ბევრი ეტანება ნიორს, ასე ჰგონიათ, ნიორი ჰკლავს ხოლერის ვიბრიონსო. ტყუილია! ნიორი ვერას აკლებს ვიბრიონს—პირიქით ბევრი ნიორის ჭამა ადამიანს უმძიმებს და უშლის კუჭს.

კ. სასმელად საჭიროა ნადუღი წყალი. აუდუღარი წყალი ხშირად ვიბრიონებიანია. დუღილის დროს კი ისინი იხოცებიან და ჰკარგავენ ძალას.

ლ. საჭიროა მუცლის შენახვა თბილად.

მ. უნდა ვერიდოთ აუდუღარ წყალში ბანაობას, არ უნდა დავწვეთ ნესტიან მიწაზე, არ უნდა გავიცივოთ ფეხები. ხშირად უნდა ვიბანოთ ხელი საპნით და ადუღებული წყალით—პირიც ადუღებული წყალით უნდა გამოვირეცხოთ.

მშვენიერი გავლენა აქვს ხოლერის დროს შრატის ხმარებას. საჭიროა მხოლოდ ხალხი დარწმუნდეს მისს სარგებლობაში და დაუჯეროს ექიმების დარიგებას. როდესაც ინგლისელმა მეცნიერმა ჯენერმა გამოიგონა ყვავილის აცრა, ხალხი გაურბოდა და არ იცრიდა, ეხლა კი ვინაა იმისთანა, რომელმაც არ იცოდეს აცრის სარგებლობა? ხოლერის შრატის ხმარება შემოიღეს ამ ომიანობის დროს—პირველ ხანებში ჯარისკაცები ძალიან უარზე იყვნენ, არ იშხაპუნებდნენ, მაგრამ მალე დარწმუნდნენ მისს სარგებლობაში და უარს აღარ ამბობდნენ. არც ჩვენ უნდა ვთქვათ უარი და ყოველნაირად დავეხმაროთ ექიმებს მისს ხმარებაში და გავრცელებაში.

როგორ უნდა მოვიქცეთ, როდესაც შინ გაგვიხდება ჟინმე ავად?

1. ავადმყოფი უნდა გავგზავნოთ საავადმყოფოში ან ბარაკში, თუ არა და უნდა მოვუაროთ ბინაზე, მივუჩინოთ მომვლელი, რომელიც უნდა მოიქცეს ისე, როგორც აღნიშნული იყო ზემოდ.

2. ავადმყოფს უნდა დავუთმოთ რაც შეიძლება დიდი, სუფთა ოთახი, ჰაერი ხშირ-ხშირად უნდა გავწმინდოთ ფანჯრების გაღებით.

3. განავალი და პირნასაქმები უნდა გადავღვაროთ დანიშნულ ადგილს.

4. გასვრილი საცვალი უნდა გავრეცხოთ წინდახედულობით ცალკე, საპნით, მერკურით.

5. ავადმყოფის გადარჩენის ან გარდაცვალების შემდეგ, ყოველივე მისი საგნები, საცვალი ან, რასაც ვახმარებდით, საუკეთესოა დავწვათ, თუ არა გავგზავნოთ კამერაში სადეზინფექციოდ.

6. მიცვალებულს არ უნდა ვაკოცოთ, უნდა გავხვიოთ სუდარაში, ჩავდოთ კუბოში და ჩავმარხოთ ღრმად.

ექიმის მოსვლამდე ავადმყოფი:

1. უნდა ჩაწვეს ლოგინში, მუცელზე დაიდვას თბილი ქატო ან ბოთლი.

2. პირსაქმების დროს უნდა სვას თბილი ჩაი, ანდა ჰყლაპოს ყინული, მიიღოს ბოტკინის წვეთები—15 წვეთი ყოველივე ორ საათში.

3. ხელფეხის კრუნჩხვის დროს კარგია არაყით, ძმრით ან ქაფურის სპირტით ხელკა.

4. სისუსტისათვის საჭიროა ვალერიანის წვეთები (20 წვეთი ყოველივე ორ საათში), წითელი ღვინო თხთო სტოლის კოვზი ყოველ საათში, გულის წასვლის დროს უნდა ასუნებინონ ნიშადურის სპირტი. საზოგადოდ საჭიროა ყველას ჰქონდეს შემდეგი წამლები:

1. ვალერიანის წვეთები (სისუსტისათვის).

2. ბოტკინის წვეთები (ფაღარათობისათვის).

3. ინოზემცოვის წვეთები (ესეც ამისთვის).

4 გოფმანის წვეთები (მუცლის ტკივილისთვის).

5. მწყავის წვეთები (გულის რევისათვის).

6 გახსნილი მარილის სიმჟავე—ნ წვეთი ერთ სტოლის კოვზზე ყოველივე ორ საათში წყურვილისათვის.

7) ქაფურის სპირტი ფეხების და ხელების დასაზელად კრუნჩხვის დროს.

8. ნიშადურის სპირტი სასუნებელი გულის წასვლის დროს, ძმარი—დასაზელი.

9. მერკურის ხსნილი: 1;2000 (ხელის დასაბანად).

10) კორბოლის სიმჟავე 5% (ხელის დასაბანად.

ექ. დ. ახვლედიანი.

გამომცემელი
სამსონ ფირცხალავა
რწმუნებული მთავარ კომიტეტისა.

ექიმი ი. ი ბერიშვილი დაბრუნდა და განაახლა მიღება ვენერიული, საშარდე ორგანოების, სიფილისის (შეშხაპუნება 606—914) და კანის ავადმყოფობისა. დილით 9—12 ს. და საღამოთი 5—8 ს. ქალების მიღება 12—1 ს. კვირაობით მხოლოდ დილით. მიხაილოვის შესახვევი სასტუმრო „ნოეს" პირდაპირ № 8. 450

ექიმი ი. ა. აბაიელაბ შინაგანი ავადმყოფობა, განსაკუთრებით ავადმყოფობანი გულმკერდისა, ფილტვების, სუნთქვისა, ფილტვების ანთებისა, გულის და [illegible] (დიაგნოზი) და წამლობა ყოველი. გვიარე ქლექის [illegible] ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე გარდ კვირისა საღამოს 4½—6 საათამდე. პეტრე დიდის ქუჩა № 26. 127

ექიმი დ. შარაშანიძე იღებს ყოველ დღე შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ დილის 11—2 ს., [illegible] ღამოთი 5—8 საათამდე. პავლოვის ქუ[illegible] № 7. 21

ექიმი ზ. ბ. მუხაძე იღებს სადოსტ[illegible] რო ავადმყოფთ. საღამოს 5 [illegible] ს.-დე კვირა დღეს გარდა. მისამართი: [illegible] მთავრის ქ. № 67, ოფიცეროა საეკონ[illegible] საზოგადოების შენობის პირდაპირ. [illegible] სვანიშვილისა, ტელეფ. 5—77.

ექიმი ვ. მუხელიშვილი იღებს [illegible] მყოფთ დილის 12—2 საათ. [illegible] ლანოვის ქ. № 6.

ექიმი კბილისა კონსტანტინე არ[illegible]ზიანი განააახლა ავადმყოფებ[illegible] მიღება 11—2 საათამდის. მელიქოვის ქ[illegible] ჩა № 11 ექიმი არდაზიანის ბინა. 121

ექიმი ნ. ი. მახვილაძე იღებს სპეციალურად მალარიით (ციება) [illegible] მისი შედეგებით დასნეულებულთ, ხისხლ[illegible] ნაკლებობით, გულისა, ფილტვისა, ქარ[illegible] ბით და სხვ. შინაგან სნეულებით ავა[illegible] მყოფთ ყოველ დღე საღამოს 5—7 ს. ელ[illegible] ქტრიზაცია და მასსაჟი. მისამართი მოსკოვის ქ. № 11. 426

ექიმი ქ. ტყეშელაშვილი დებულობ[illegible] ავადმყოფებს ვენერიული, სა[illegible] რდე და სასქესე მილის სნეულებანი, სიფ[illegible] ლისი (606 და 914) შეშხაპუნება). საღ[illegible] მოობით 5½—7 ხაათ. ყოველ ღე გარდ[illegible] კვირისა კერძო სამკურნალო მისაილოვ[illegible] პროსპექტი № 167. 20

ექიმი დ. ვ. ჯაფარიშვილი იღებ[illegible] შინაგან და ბავშვთა სნეულებია[illegible] ავადმყოფთ, ყოველ დღე, კვირის გარდ[illegible] საღამოს 5—7 საათამდე, გუნიბის ქუ[illegible] № 41. ტელეფ. 14—09. 1[illegible]

ექიმი კავლე არდაზიანი და [illegible] იღებს ბავშვთა და შინ[illegible] მყოფთ, დილის 8—9 ს. და [illegible] მელიქოვის ქ. 12, 9 უბანი.

ექიმი შ. ა. მიქელაძე [illegible] განდა ბავშვთა სნეუ[illegible] მყოფთ ყოველ-დღე საღამოს 6 [illegible] დე, მიხეილის პროსპექტი № [illegible]

კერძო მიხეილის სამკურ[illegible] მუდმივი ლოგინებიი[illegible]

ავადმყოფების მიღება ყოველ დ[illegible] 10 საათიდან. მიხეილის პროსპექტ[illegible]

ექიმი ი. დ. ჯაფარიძე შინა[illegible] ყურის, ყელის და ცხვირი[illegible] ულებანი. ავადმყოფებს მიიღებს დ[illegible] 11—1 ს საღამოს 5—7 ს მადათოვ[illegible] № 7 ტელეფონი 17—49. 1[illegible]

ექიმი ე. ლ. ზალაბეზერიძე იღებს [illegible] ბებიო და საშვილოსნოს [illegible] მყოფთ, საღამოს 5—7 ს. მისამართი [illegible] როგრადის ქ. № 7. 1[illegible]

მედიცინის დოქტორი მიშნახენის უ[illegible] ვერსიტეტისა ნ. ლ. ტურიაშვილი

იღებს ავადმყოფებს ყოველ დღე 12—[illegible] შუადღ. და 4—5 საღ. შინაგანი, ბავშვ[illegible] ბისა, საბებრო და საშვილოსნოს სნეულ[illegible] ბანი. ნიკოლოზის ქუჩა № 7. სიმონოვის[illegible] აფთიაქის გვერდით. 624

თვალის საავადმყოფო მუდმივი საფიტ[illegible]ლით ექიმ დონინისა

რომელიც დიდი ხნის განმავლობაში ასი[illegible] სტენტად იყო ვენასა და პარიზში თვალი[illegible] კლინიკებში. თვალით ავადმყოფნი მიიღ[illegible] ბიან დილის 9—1 საათამდე და საღამ[illegible] 4—7 ს. მიხეილის პროსპ. № 141 (აპო[illegible] ლოს კინო-თეატრის მახლობლად). მძიმ[illegible] და სარპერაციო ავადმყოფები სრული პან[illegible] სიონითაც მიიღებიან. 62[illegible]

ექიმ ნავასარდიანის პირველი კერძო სამკურნალო

(დაარსებულია 1880 წელს)

ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ ყოველ[illegible] დღე (გარდა კვირისა) დილით;

„606" და „914" 11—12 ს.

ბ. ა. ნავასარდიანი—11—12 ს. ქირ[illegible] რგიული და ვენერიული (სიფილის. ავადმ[illegible]

ე. ი. მაშნერი: 9—10 ს. ქალებისა [illegible] საშარდისა.

ბ. გ. აგასაროვი: 9½—2 ს. ბავშვ[illegible] შინაგანი ავადმყ.

ავეტისიანი—კანისა და ვენერიულ ავად[illegible] მყოფებს 11½ ს.

მ. მ. ბენიამოვიჩი: 10—12 ს. ყურისა [illegible] ყელისა და ცხვირის სნეულებანი.

ხ. გ. ავეტისიანი—9—11 საკუთრი[illegible] ბავშვთა ავადმყ.

ი. ი. ტერ-გრიგორიანცი: 1—2 ს. ში[illegible] ნაგანი.

ს ა ღ ა მ ო თ ი:

ა. ნ. ისაკიანი: 6—7 ს. ქალური ავად[illegible] მყოფობანი და ქირურგიული.

რჩევა-დარიგება 1 მან. ხელმოკლეთათვ[illegible] უფასოდ, კონსულტაციები და ოპერაციებ[illegible] მორიგებით.

სამკურნალოს დირექტორი მედიცინის [illegible] დოქტორი **ა. ნავასარდიანი.** 101[illegible]

*) იხ. „სახ. საქ. № 300.